

กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องถิ่นตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE VILLAGE DEVELOPMENT MECHANISM OF LOCAL LEADER, KHUAN THONG SUBDISTRICT, KHANOM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ธงชัย ใจสบาย*, ดิเรก นุ่นกล้า และ พระครูวิรัตธรรมโชติ

Thongchai Jaisby*, Direk Nunklam and Phrakru Wiratthammachot

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Master of Arts Program, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: jaisby@windowslive.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องถิ่น ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องถิ่น ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการศึกษาแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตท้องที่ตำบลควนทอง จำนวน 371 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องถิ่น ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าเฉลี่ยแปลผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ พบว่า กลไกด้านการบริหารการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมา ได้แก่ กลไกด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่น และกลไกด้านคณะกรรมการหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.10$) กลไกด้านการจัดทำแผน ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนกลไกด้านการส่งเสริมการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.07$) ตามลำดับ 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องถิ่น ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้นำควรรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการและจัดเก็บข้อมูลในการจัดทำแผนของหมู่บ้านเพื่อนำไปกำหนดวิธีการพัฒนาเพื่อการเปลี่ยนแปลง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมประชาคม ชุมชน อย่างถูกต้องตรงตามเป้าหมายที่แท้จริง กระตุ้นจิตสำนึกชุมชน กำหนด กฎ ระเบียบหมู่บ้าน เน้นการทำงานเป็นทีมในการเป็นต้นแบบด้านจิตอาสา ด้วยการดำเนินงานด้านโครงการหรือกิจกรรม สามารถตรวจสอบได้ ถูกต้องตามคลองธรรมที่ตรงต่อความต้องการของประชาชน ชุมชนและสังคมต่อไป

คำสำคัญ: กลไกการพัฒนา, หมู่บ้าน, ผู้นำท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research article are 1) The village development mechanisms of local leaders in Khuan Thong Subdistrict, Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province, and 2) To study suggestions for guidelines. Village development of local leaders, Khuan Thong Subdistrict, Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province. It is a combined method research.

* Received June 6, 2024; Revised July 13, 2024; Accepted July 22, 2024

Quantitative research Data were collected using a questionnaire from a sample group of people who visited Khanom District, there were 371 people and qualitative research. Data was collected by interviewing 25 key informants. The results found that 1) The village development mechanism of local leaders, Khuan Thong Subdistrict, Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province, overall has an average of the results. It is at a high level ($\bar{x} = 4.10$) when considering each aspect. Sorted by average from high to low, it was found that development management mechanisms It has the highest average ($\bar{x} = 4.14$), followed by the mechanism for participation of local leaders and the mechanism for committees. Villages had the same average ($\bar{x} = 4.10$), planning mechanisms ($\bar{x} = 4.09$), while mechanisms for promoting development had the lowest average ($\bar{x} = 4.07$), respectively. 2) Suggestions regarding the village development mechanism of local leaders in Khuan Thong Subdistrict, Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province. It was found that leaders should collect information on problems and needs and store the information. in preparing village plans to determine development methods for change Through the process there is Community referendum participation Correctly according to the actual goals Stimulate community awareness and set village rules and regulations. Emphasis on teamwork to be a model for volunteerism. With operations in Project or activity Can be checked Correct and according to Dhamma that meets the needs of people, communities and society.

Keywords: Mechanism Development, Village, Local Leader

บทนำ

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย ได้ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 บัญญัติให้การบริหารราชการแผ่นดินแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยทั้ง 3 ส่วน ล้วนอยู่ในการควบคุมดูแลของคณะรัฐมนตรี ซึ่งหน้าที่รับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดิน อันครอบคลุมไปถึงการกำหนดนโยบายเพื่อให้ข้าราชการนำไปปฏิบัติสำหรับการปกครองท้องที่ แบ่งเป็น อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน หมู่บ้าน ถือได้ว่าเป็นโครงสร้างทางการปกครองของไทย ที่มีขนาดเล็กที่สุด และสำคัญที่สุดของการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในทุกมิติ (กัลยา มะไซ, 2563) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสม รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใสมีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา (ยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) ซึ่งเป็นตัวกำหนดให้จังหวัด อำเภอ และท้องที่ นำไปปฏิบัติสู่แผนพัฒนา แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชนนั้น มีความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้ เกิดกระบวนการเรียนรู้และการจัดการตนเองของคนในหมู่บ้าน ผ่านกลไกการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของหมู่บ้าน

ดังนั้น บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) จึงถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลในหมู่บ้านเอง ที่จะเข้ามาทำหน้าที่ ซึ่งจะรู้พื้นที่ รู้วัฒนธรรม ประเพณี รู้ความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านเป็นอย่างดี คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ถือเป็นกลไกของหมู่บ้านที่ใกล้ชิดประชาชน รู้และเข้าถึงข้อมูลสภาพพื้นที่ที่ดีที่สุดโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้คณะกรรมการหมู่บ้าน

(กม.) ทำหน้าที่บูรณาการ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้านให้มีเอกภาพ หมู่บ้านมีความเข้มแข็ง ก่อประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน (กัลยา มะโซ, 2563) และที่ผ่านมา คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ได้มุ่งมั่นทุ่มเทเสียสละทำงานตามอำนาจหน้าที่ด้วยจิตสาธารณะ จนสามารถสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่หมู่บ้านได้เป็นจำนวนมาก

หมู่บ้านของตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช คณะกรรมการหมู่บ้านจะเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้าน แต่ในสภาพปัจจุบันในทางปฏิบัติคณะกรรมการหมู่บ้านบางหมู่บ้านนั้น ก็ยังไม่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่กฎหมายได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว โดยผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาถึงกลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปปรับปรุง แก้ไข หรือเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และนำไปวางแผนการดำเนินงานการพัฒนาหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

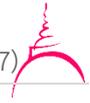
วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554) ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ดังนี้

1. ดำเนินการวิจัย ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตท้องที่ตำบลควนทอง จำนวน 371 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแก่ประชาชน ใน 12 หมู่บ้านของตำบลควนทอง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มหัวหน้าส่วนอำเภอชนอม ประกอบด้วย นักวิชาการพัฒนาชุมชน และนักวิชาการฝ่ายปกครอง จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 11 คน กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วย อดีตข้าราชการ จำนวน 8 คน กลุ่มที่ 4 ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ประกอบด้วย ชาวบ้านที่ได้รับการยกย่องให้เป็นปราชญ์ชุมชน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง วิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม มีค่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.940 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับกลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ 1) กลไกด้านการจัดทำแผน 2) กลไกการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ 3) กลไกด้านการส่งเสริมการพัฒนา 4) กลไกด้านคณะกรรมการหมู่บ้าน และ 5) กลไกด้านการบริหารการพัฒนา โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัย ถึงนายสุทธิศักดิ์ มะโนคำ ปลัดอำเภอชนอม เจ้าของพื้นที่ เพื่อขออนุเคราะห์เก็บข้อมูลในพื้นที่ โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้ทั้งหมด 371 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อกลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ วิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาโดยการตีความ สร้างข้อสรุป จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมา วิเคราะห์เพื่อหาบทสรุป แบบบรรยายเชิงพรรณนา วิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และกลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช” สรุปผลวิจัยได้ ดังนี้

1. กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและกลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม (n = 371)

กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่	ระดับการพัฒนา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กลไกด้านการจัดทำแผน	4.09	0.90	มาก
2. กลไกด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่	4.10	0.93	มาก
3. กลไกด้านการส่งเสริมการพัฒนา	4.07	0.89	มาก
4. กลไกด้านคณะกรรมการหมู่บ้าน	4.10	0.90	มาก
5. กลไกด้านการบริหารการพัฒนา	4.14	0.90	มาก
รวม	4.10	0.86	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าเฉลี่ยแปลผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า กลไกด้านการบริหารการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมา ได้แก่ กลไกด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ และกลไกด้านคณะกรรมการหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.10$) กลไกด้านการจัดทำแผน ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนกลไกด้านการส่งเสริมการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.07$) ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะกลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลไกด้านการจัดทำแผน ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ว่า กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำหมู่บ้านต้องรวบรวมข้อมูลให้ครบทุกด้าน รับทราบปัญหาความต้องการและจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของหมู่บ้านเพื่อนำไปกำหนดวิธีการพัฒนาและแก้ไขปัญหา มีการประสานงานและบูรณาการหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องผ่านการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการโดยการทำประชาคมร่วมกันตามห้วงเวลาที่กำหนด

กลไกด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ว่า กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำท้องที่ ต้องส่งเสริมประชาชนให้เกิดกระบวนการร่วมคิดและตัดสินใจในกิจกรรมการพัฒนา ให้เกิดกระบวนการร่วมวางแผน ให้เกิดกระบวนการร่วมปฏิบัติลงมือทำ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวสมาชิกและชุมชน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลงานในการบริหารจัดการการพัฒนา

กลไกด้านการส่งเสริมการพัฒนา ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ว่า กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำท้องที่ที่ต้องแสวงหาวิธีการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เหมาะสมสนับสนุนประชาชนให้สามารถดำเนินงานการพัฒนาตามหลักประชาธิปไตย ตามความต้องการของประชาชน ด้วยการกระตุ้นจิตสำนึกชุมชน ให้ช่วยเหลือกัน ส่งเสริมสนับสนุนการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และให้มี การถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อปรับใช้ในการพัฒนาชุมชน

กลไกด้านคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ว่า กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำท้องที่ ต้องมีการประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านแต่ละฝ่ายตามบทบาทหน้าที่ กำหนด กฎ ระเบียบหมู่บ้าน เน้นการทำงานเป็นทีมเพื่อสร้างความสามัคคี ประองตอง เกื้อกูลซึ่งกัน โดยใช้กลไกศูนย์ดำรงธรรมหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาเหตุข้อพิพาทและระงับข้อพิพาทภายในหมู่บ้าน พร้อมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

กลไกด้านการบริหารการพัฒนา ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์ได้ว่า กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำท้องที่ ต้องเป็นแกนนำในการเป็นต้นแบบด้านจิตอาสา พร้อมเปิดโอกาสให้ทุกภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงาน เสริมสร้างแรงจูงใจในการที่จะให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน และการดำเนินงานต่าง ๆ สามารถตรวจสอบได้ และถูกต้องตามทำนองคลองธรรมที่ตรงต่อความต้องการของหมู่บ้าน

อภิปรายผล

ผลการศึกษากลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ว่า การพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ตำบลควนทองนั้นมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในชุมชน ตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำที่ดี ทั้งการบริหาร การส่งเสริมการพัฒนาชุมชน การคัดสรรบุคคลเข้ามาเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านของตน ให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนเอง เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามที่แนวคิดของ ฌ็องฌ็อง ศรีทอง ที่กล่าวว่า กลไกการพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการ ที่มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในชุมชนจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการส่งเสริมให้ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกของชุมชนนั้น ๆ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความตระหนักรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะที่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อองค์การพัฒนาชุมชนของตนเองโดยการเข้าไปมีส่วนร่วม (ฌ็องฌ็อง ศรีทอง, 2558) อีกทั้งแนวคิดของ ยูวัฒน์ วุฒิเมธี ที่กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน เป็นความคิดริเริ่มของประชาชน กระทำโดยประชาชนเพื่อประชาชน ซึ่งหัวใจของการพัฒนาชุมชนอยู่ที่การเสียสละยินยอมพร้อมใจกันของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการพัฒนาด้านต่างๆ (ยูวัฒน์ วุฒิเมธี, 2526) นอกจากนี้ การศึกษาของ นางเยาว์ ทองสุข เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง มีส่วนร่วมในการพัฒนา หมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (นางเยาว์ ทองสุข, 2558) นอกจากนี้การศึกษาของ สุกิจ ปิลวาสน์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (สุกิจ ปิลวาสน์, 2560)

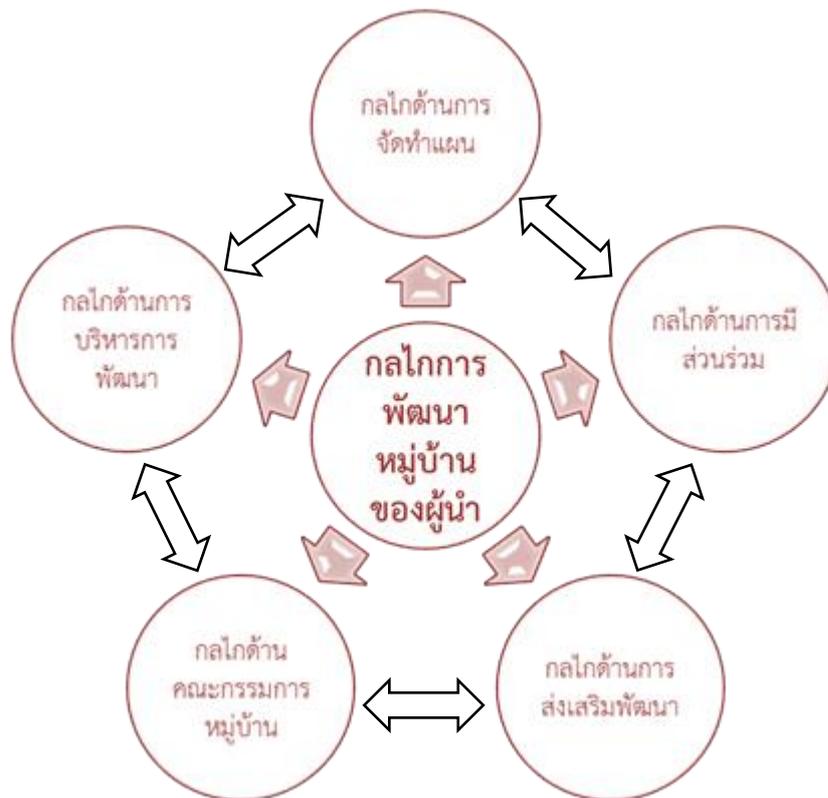
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยแปรผลอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กลไกด้านการบริหารการพัฒนา ทั้งนี้ อภิปรายผลได้ว่า การพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องถิ่นตำบลควนทองนั้น มีการบริหารการพัฒนาที่มีคุณภาพ ด้วยการแสวงหาวิธีการ ที่งานที่เหมาะสม ยึดหลักการมีส่วนร่วมตามความต้องการของประชาชนที่จะทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีแก่หมู่บ้าน ตามที่แนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตน์ ที่กล่าวว่า กระบวนการบริหาร การมีการกำหนดจุดมุ่งหมายและการตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น มีการกำหนดอำนาจ หน้าที่และตำแหน่งต่าง ๆ อย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ มุ่งเน้นที่จะก่อให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์การได้ประพฤติปฏิบัติในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผล ตามมาตรฐานหรือจุดหมาย (วิโรจน์ สารรัตน์, 2545) อีกทั้งแนวคิดของ พรรณี แดงเครือ ที่กล่าวว่า ในการทำงาน และการบริหารงานของผู้นำควรแสดงบทบาทต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ ดังนี้ คือ เป็นผู้วางแผนและ นโยบาย เป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้วางกฎระเบียบ และวิธีการในการดำเนินงาน เป็นผู้ริเริ่มงาน เป็นผู้ให้ความคิดและ ให้คำแนะนำ เป็นผู้ประสานงาน และเป็นผู้ประเมินผลและติดตามผลงาน (พรรณี แดงเครือ, 2549) อีกทั้งแนวคิด ของสถาบันการพัฒนาชุมชน ที่นำเสนอรูปแบบการทำงานที่ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งว่า ต้องมีการเรียนรู้พื้นที่ เข้าใจ ชุมชน และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สร้างทีมงานเครือข่ายจากภาคส่วนต่าง ๆ ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการร่วมคิด ร่วมวางแผน เกษะติดตาม เกษะติดตามพื้นที่ชุมชน เพื่อให้ทีมงานและชาวบ้านได้มั่นใจ เป็นที่ยอมรับในชุมชน สามารถ เป็นที่ปรึกษาที่ดี ให้ข้อเสนอแนะ เสริมกำลังใจให้แก่ทีมงานและชาวบ้าน มีกระบวนการติดตามและประเมินผล การทำงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และต่อยอดองค์ความรู้ ให้แก่ชุมชน (สถาบันการพัฒนาชุมชน, 2563) อีกทั้งบทสัมภาษณ์ของ ปุญญศรีมี พวงเดช กล่าวว่า การบริหาร การพัฒนาจำเป็นต้องให้ภาคีเครือข่ายที่มีอยู่ในหมู่บ้านมาร่วมคิด สนับสนุน การพัฒนาหมู่บ้านทั้งด้าน สังคมและเศรษฐกิจ (ปุญญศรีมี พวงเดช, 2566) อีกทั้งบทสัมภาษณ์ของ สุนทร โภขสาตี กล่าวว่า กลไกด้าน การบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติ คือ ผู้นำต้องมีผู้ช่วย มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำจะต้อง บริหารคนเหล่านั้นให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ให้ประสบผลสำเร็จ (สุนทร โภขสาตี, 2566) นอกจากนี้การศึกษา ของ สุกิจ ปิลวาสน์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ พบว่า ควรให้คณะกรรมการหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง พัฒนาชุมชนไปสู่ทิศทางที่ต้องการ โดยการให้มีส่วนร่วมในการทำแผนในการพัฒนาชุมชน และการติดตามกำกับ ดูแลโครงการและกิจกรรมที่กำหนดในแผนนั้น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาชุมชนทุกด้าน (สุกิจ ปิลวาสน์, 2560)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยแปรผลอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กลไกด้านการส่งเสริมการพัฒนา ทั้งนี้ อภิปรายผลได้ว่า เพราะการมีผู้นำเป็นคนที่มีความรู้ แสวงหาวิธีการพัฒนาที่เหมาะสม กระตุ้นจิตสำนึกชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนการพึ่งตนเอง และตั้งใจทำงานอย่างทุ่มเท จึงเกิดผลดีแก่การพัฒนา ตามที่แนวคิดของ พัชสิรี ชมพุดำ ที่กล่าวว่า ผู้นำที่เกิดจากการพัฒนาชุมชนผู้นำประเภทนี้ทำให้ชาวชุมชนเชื่อมั่นและเข้าร่วมกิจกรรมตลอด ลักษณะผู้นำประเภทนี้เน้นการประชาสัมพันธ์ การประชุม การประสานกับเพื่อนชุมชนอื่น ๆ และถ่ายทอดได้ดี สมาชิกเข้าใจง่าย มีความโปร่งใส เคารพกติกาที่วางร่วมกัน (พัชสิรี ชมพุดำ, 2552) อีกทั้งแนวคิดของ บุหงา วชิระศักดิ์มงคล ที่กล่าวว่า ผู้นำเป็นผู้ส่งเสริมพัฒนาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่พึงประสงค์ของสังคม ผู้นำจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์มองไกลในอนาคต และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่เห็นแก่ตัวและ พวกพ้องตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางสังคมและเป็นผู้พัฒนาให้สังคมอยู่อย่างมีความสุข สร้างความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น และมีความคิดเชิงบวก มองโลกในทางที่ดี ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม (บุหงา วชิระศักดิ์มงคล, 2556) อีกทั้งบทสัมภาษณ์ของ ปุญญศรีมี พวงเดช ที่กล่าวว่า ผู้นำควรนำความรู้ที่ทันสมัย

ทันต่อสภาพสภาวะปัจจุบันมาพัฒนาสิ่งที่เป็นอยู่ของชุมชน หมู่บ้าน การส่งเสริมการพัฒนาควรพัฒนาในทุกมิติ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สุขอนามัย (บุญญศรีศรี พวงเดช, 2566) อีกทั้งบทสัมภาษณ์ของ ประสงค์ สร้อยสุวรรณ ที่กล่าวว่า การส่งเสริมการพัฒนาของผู้นำหมู่บ้านนั้น ควรส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนโดยการมีส่วนร่วมเป็นขวัญกำลังใจประชาชน ประสานงานกับภาครัฐและเอกชนเพื่อสร้างความมั่นคงความมั่งคั่งให้ประชาชน ช่วยระดมทรัพยากร จัดหาผู้ชำนาญการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (ประสงค์ สร้อยสุวรรณ, 2566)

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยสามารถแสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ดังนี้

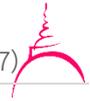

ภาพที่ 1 กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำ

ผู้วิจัยสามารถอธิบายสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ดังนี้

1. กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ทราบว่า กลไกด้านการจัดทำแผนนั้น ผู้นำหมู่บ้านผู้นำหมู่บ้านจะต้องมีการประชุมสมาชิกในชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหาและความต้องการของสมาชิกให้ครบทุกด้าน ตามลำดับความสำคัญของปัญหา และกำหนดจุดมุ่งหมายหรือทิศทางในการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ มีการตั้งคณะกรรมการโดยใช้ตัวแทนจากสมาชิกในชุมชน และขอคำปรึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

2. กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ทราบว่า กลไกด้านการมีส่วนร่วม นั้น ผู้นำจะต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมประชุม เสนอแนะแสดงความคิดเห็น เพื่อสร้างความโปร่งใส ให้ชุมชนได้กำหนดนโยบายของตนเองที่แสดงออกถึงความต้องการของชุมชน และเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีและความสามัคคีในชุมชนเพื่อชุมชน ให้มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน

3. กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ทราบว่า กลไกด้านการส่งเสริมพัฒนานั้น ผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจความสามารถในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาเข้ามาในชุมชน เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตของชุมชน และร่วมส่งเสริมสร้างจิตสำนึกร่วมใจในการพัฒนาชุมชน ด้วยการสนับสนุนสร้างงานสร้างอาชีพให้เกิดขึ้นในชุมชน หรือพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

4. กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ทราบว่า กลไกด้านคณะกรรมการหมู่บ้านนั้น ผู้นำจะต้องสรรหาบุคคลในหมู่บ้านที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริตเข้ามาทำงานการพัฒนาาร่วมกัน ทั้งนี้ เพราะบุคคลในชุมชนนั้นเป็นผู้ที่รู้และทราบถึงความต้องการของคนในชุมชน ได้เป็นอย่างดี จึงจำเป็นที่จะต้องระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนของชุมชน และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถด้วยความเสียสละเพื่อส่วนรวม ตามความคิดเห็นของชาวชุมชนที่นำเสนอมาและร่วมสนับสนุนร่วมแสดงความคิดเห็นให้กับผู้นำในหมู่บ้าน

5. กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ทราบว่า กลไกด้านการบริหารการพัฒนา นั้น ผู้นำและประชาชนในชุมชนต้องปรึกษาหารือ ร่วมกันวางแผน กำหนดจุดมุ่งหมาย เลือกวิธีการดำเนินการ กำหนดภาระหน้าที่ในการบริหารจัดการอย่างมีระบบโปร่งใส และสามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้สมาชิกในชุมชนที่ยั่งยืนตลอดไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้นเพื่อให้ กลไกการพัฒนาหมู่บ้านมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในชุมชน ตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำที่ดี ผู้นำต้องมีทั้งการบริหาร การส่งเสริมการพัฒนาชุมชน การคัดสรรบุคคลเข้ามาเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านของตน ผ่านกระบวนการประชาคมชุมชน ให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนเอง ตลอดถึงการส่งเสริมการพัฒนาในทุกด้านที่เห็นว่ามีประโยชน์และจำเป็น เพื่อให้ชาวชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะว่าให้ผู้นำท้องที่มีการรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการและจัดเก็บข้อมูลในการจัดทำแผนของหมู่บ้านเพื่อนำไปกำหนดวิธีการพัฒนาในการแก้ไขปัญหา ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมประชาคมชุมชน เพื่อแสวงหาวิธีการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เหมาะสม กระตุ้นจิตสำนึกชุมชน กำหนด กฎ ระเบียบหมู่บ้าน เน้นการทำงานเป็นทีมในการเป็นต้นแบบด้านจิตอาสา ด้วยการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรม สามารถตรวจสอบได้ ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมที่ตรงต่อความต้องการของหมู่บ้านอย่างแท้จริง โดยมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติว่า ควรจัดอบรมผู้นำท้องที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและการส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา มะโซ. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทการอำนวยความสะดวกของคณะกรรมการหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณรัชชอร์ ศรีทอง. (2558). กระบวนการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- นงเยาว์ ทองสุข. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, 1(3), 9-15.
- บุหงา วชิระศักดิ์มงคล. (2556). สมรรถนะครูมืออาชีพ: ปฏิบัติการให้คำปรึกษาอย่างมืออาชีพ. วารสารราชภัฏอุตรดิตถ์, 8(2), 247-264.
- ประสงค์ สร้อยสุวรรณ. (15 พฤศจิกายน 2566). กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ตำบล ควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. (งชัย ใจสบาย, ผู้สัมภาษณ์)
- บุญญ์ศรี พวงเดช. (30 ตุลาคม 2566). กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ตำบล ควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. (งชัย ใจสบาย, ผู้สัมภาษณ์)
- พรรณิ แดงเครือ. (2549). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- พัชสิรี ชมพุดำ. (2552). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: แมคกรอ-ฮิล.
- ยุทธศาสตร์ชาติ. (ตุลาคม 2561). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก, หน้า 8. 13 ตุลาคม 2561.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลไทยอนุเคราะห์ไทย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ์.
- สงศรี ชมภูวงศ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครศรีธรรมราช: วีพีเอส.
- สถาบันการพัฒนาชุมชน. (2563). รูปแบบการทำงานของพัฒนากรที่ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง. ใน รายงานการศึกษา. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- สุกิจ ปิลวาสน์. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกหาร อำเภอพนม จังหวัดกระบี่. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุนทร โฆษาสาลี. (31 ตุลาคม 2566). กลไกการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องที่ตำบล ควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. (งชัย ใจสบาย, ผู้สัมภาษณ์)